

Ervaringen van pilotscholen

Aanpak in vogelvlucht

Binnen het Programma Leermiddelenbeleid voerden 33 pilotscholen al projecten leermiddelenbeleid uit. Hieronder vindt u praktische informatie over hun aanpak, successen en obstakels.

1. Succesfactoren

Atlas

- Raadplegen verschillende deskundigen (ICT, financiën, personeelszaken, stafbureau)
- Betrokkenheid alle locaties (werkgroepvertegenwoordigers, klankbordgroepen)
- Uitzetten van casussen
- Inventarisatie/analyse ICT en leermiddelen

Baudartiuscollege

- Inzet externe deskundigen
- Integrale aanpak, aansluiting bestaand beleid
- Docenten en leerlingen betrekken

College Vos

- Collega's in een vroeg stadium betrekken
- Een duidelijk tijdspad
- Een duidelijk vertrekpunt
- Ruimte voor discussie, meningsvorming, deskundigheidsontwikkeling
- Goede afstemming tussen ambitie en mogelijkheden tot realisatie daarvan

Liemers College

- Duidelijk kader, beleid concreet maken
- Betrokken krijgen in workshops
- Externe deskundigheid
- Voldoende financiële middelen om ICT-ambities te realiseren

Montaigne College

- Externe deskundigheid inschakelen bij zelf ontwikkelen materialen
- OnderwijsArchitekten: elk team heeft een docent die geschoold is in ontwikkelen van materiaal
- Goede voorbeelden voor ICT-beleid
- Voldoende financiële middelen voor het zelf ontwikkelen van materialen

Dr. Nassau College

- Duidelijkheid over Europese aanbesteding
- Flexibiliteit t.a.v. leermiddelen; aanbod digitaal leermateriaal ontwikkelt zich snel

ORS Lek en Linge

- Duidelijke sturing op basis van kaders die goed zijn doorgesproken met de MR
- Een begroting om kaderafspraken te realiseren
- Een intern boekenfonds

- Kostenbewustzijn

OSG De Rietlanden

- Relatie tussen onderwijsvisie en ICT nauwkeurig formuleren
- Vragenlijsten moeten niet te gedetailleerd zijn
- ICT-voorzieningen (computers, digitale schoolborden) moeten gemakkelijk in te plannen zijn

SG Dalton - Schoonhovens College

- Kostenbewustzijn
- Scholing docenten (ELO)
- Integraal beleid
- Voor bottom-up docentparticipatie is voldoende tijd nodig

2. Aanpak

Aanpak Atlas College

Locatieoverstijgende werkgroep

Het plan is opgesteld door een werkgroep, waarin de vijf locaties en het centraal bureau vertegenwoordigd zijn. De werkgroep bestaat uit een bestuurslid, drie adjunct-directeuren, twee teamleiders en een stafmedewerker onderwijs.

Klankbordgroepen

Op de locaties zijn klankbordgroepen van docenten geformeerd. De werkgroep heeft collega's met deskundigheid op het gebied van ICT, ELO, personeelsbeleid en financiën geraadpleegd. Deze deskundigen hebben gereageerd op de criteria voor leermiddelen.

Casussen

Groepen docenten voeren vijf casussen uit om verschillende aspecten van de keuze en het gebruik van leermiddelen in kaart te brengen. De bruikbaarheid van de criterialijst wordt getest.

Aanpak Baudartius College

Werkgroep

De werkgroep bestaat uit de rector, een afdelingsleider, vier docenten (twee mentoren, een coördinator en een ambassadeur TeleTop) en een externe adviseur.

Externe oriëntatie

De werkgroep heeft literatuuronderzoek verricht, collega-scholen bezocht, bijeenkomsten bijgewoond en leveranciers en samenwerkingsverbanden geïnventariseerd.

Interne oriëntatie

Binnen de school is de LeermiddelMentality test afgenomen. De uitkomsten zijn

besproken: 49% gedegen vakvrouw/man, 25% tevreden coach, 23% eigenzinnige arrangeur en 3% kritische idealist. Daarnaast is een enquête met 49 vragen afgenomen en zijn er diepte-interviews gehouden, zowel

met docenten als met leerlingen.

Uitvoering

De werkgroep heeft een leermiddelenbeleidsplan geschreven voor de periode 2009-2013, toetst het draagvlak in de organisatie en zet tien projecten uit. Acht daarvan hebben betrekking op de onderwijskundige ambities, een op de personele consequenties en een op de financiële consequenties.

Aanpak College Vos

Betrokkenen

Bij de ontwikkeling van het beleidsplan zijn betrokken geweest: de directeur onderwijs, een afdelingsleider, een ICT-manager, een medewerker kwaliteit en innovatie, een externe ondersteuner, twaalf docenten en twaalf leerlingen.

Gesprekken over streefbeelden en praktijk

Op basis van gesprekken met directeuren onderwijs en afdelingsleiders is een streefbeeld geschetst, een gewenst beeld voor de toekomst. Deze gewenste situatie is besproken met docenten en leerlingen, en zal later ook met ouders besproken worden. Op basis van de vragen en knelpunten is de notitie tot stand gekomen.

Gefaseerde opbouw

In vier schooljaren schetst Het College Vos een gefaseerde aanpak. Na een pilotjaar met scholing in de vorm van workshops en vakgroepbijeenkomsten, wordt het gebruik van digitale leermiddelen stapsgewijs opgevoerd, van 30 tot 50% via 75 tot 100% naar 90 tot 100%.

Aanpak Liemers College

Projectplan

In oktober 2008 is een eerste projectplan opgezet, waarna in december 2008 subsidie aangevraagd is. Binnen het managementteam zijn in januari 2009 de kaders bepaald.

Externe oriëntatie

In het voorjaar van 2009 heeft de school een externe deskundige betrokken bij de totstandkoming van het beleidsplan.

Workshops

In mei 2009 zijn twee workshops georganiseerd voor verschillende geledingen binnen de school. Tijdens deze workshops zijn aan de hand van een checklist met criteria leermiddelen gewaardeerd.

Naar aanleiding hiervan en met input van andere beleidsdocumenten (financiën, personeel en ICT) is een eerste concept opgesteld door de projectgroep.

Waardering huidige leermiddelen

Naar aanleiding van de workshops zijn binnen de secties/teams/aanverwante vakken de huidige leermiddelen kritisch gewaardeerd en wensen beargumenteerd voor toekomstige leermiddelen. De uitkomsten hiervan zijn toegevoegd aan het eerste concept. Het

eerste concept is voorgelegd aan directie en afdelingsleiders.

Leermiddelenbeleidsplan

Aan de hand van de feedback van directie en afdelingsleiders wordt een tweede concept opgesteld. Het tweede concept wordt voorgelegd aan de Medezeggenschapsraad, waarna definitieve vaststelling plaats kan vinden. Na vaststelling wordt het plan breed bekend gemaakt binnen de school. Jaarlijks zal het plan geëvalueerd worden om te bekijken of gestelde doelen zijn behaald.

Aanpak Dr. Nassau College

Werkgroep

In een werkgroep van vijf personen is het beleidsplan ontwikkeld. De werkgroep bestond uit de locatiedirecteur (projectleider), de beleidsmedewerker ICT (opsteller beleidsplan), twee onderwijsontwikkelaars en de facilitymanager (financiën/aanbesteding).

Rol docenten

Docenten hebben per vakgroep in een enquête aangegeven hoe zij huidige leermiddelen gebruiken en welke veranderingen zij in de toekomst verwachten.

Rol leerlingen/ouders

Brugklasleerlingen worden in het schooljaar 2010/2011 geënquêteerd over leermiddelen.

Updates/onderhoud

Maandelijks wordt de kwaliteit van leermiddelenbeleid gemeten en geëvalueerd in het managementteam, de unit en individueel met docenten en leerlingen. Het conceptbeleidsplan wordt besproken in directie en MR.

Aanpak Montaigne College

Werkgroep

Het leermiddelenbeleidsplan is samengesteld door een werkgroep, bestaande uit de conrector, twee onderwijsarchitecten, de ICT-coördinator en een externe adviseur.

Beleidskeuzes

Voor de periode 2009-2014 zijn veertien acties geformuleerd voor met name het ontwikkelen van contextrijke opdrachten voor verschillende leergebieden en leerjaren. Ook de boekenlijst, het tijdloos maken van materiaal en metadatering komen aan de orde.

Verkennde activiteiten

De werkgroep heeft tien verkennende activiteiten geformuleerd, bijvoorbeeld ten aanzien van ELO-gebruik, Wikiwijs en de arrangeermogelijkheden van uitgevers. Op basis van deze activiteiten kan het leermiddelenbeleid verder ontwikkeld worden.

Teamontwikkelplannen

Teams formuleren in januari van elk schooljaar plannen voor het ontwikkelen, verbeteren en aanvullen van eigen materiaal. Plannen worden gepresenteerd aan een beoordelingscommissie.

OnderwijsAtelier

Het OnderwijsAtelier geeft handreikingen aan secties en teams over de kwaliteitseisen van zelf ontwikkeld materiaal op basis van de uitgangspunten van het leermiddelenbeleid.

Aanpak ORS Lek en Linge

Beleidsplan

Bij het opstellen van het beleidsplan waren de algemeen directeur, het managementteam en verschillende docenten betrokken. Een van de MT-leden was kartrekker.

Inbreng MR

De MR heeft een grote rol gespeeld bij de keuzes op onderwijsinhoudelijk gebied en wat betreft organisatie en distributie. Via de MR waren er ook leerlingen betrokken.

Regiefunctie MT

De regie was sterk vanuit het managementteam. Lang niet alle docenten waren enthousiast over de keuze van het MT om niet langer met een werkboek te werken, dat maar een jaar meegaat.

Aanpak OSG De Rietlanden

Werkgroep

De werkgroep telt drie leden: de rector, een afdelingsleider en een stafmedewerker, respectievelijk verantwoordelijk voor de algemene leiding, de vmbo-bovenbouw en de schoolontwikkeling. De administrateur schrijft in opdracht van de schoolleiding het leermiddelenbeleidsplan in het schooljaar 2009/2010.

Docenten

Docenten krijgen een concept van de Checklist leermiddelen ter becommentariëring voorgelegd. Verder zijn alle docenten schriftelijk ondervraagd over de vier onderzoeksterreinen. Circa 25% is mondeling ondervraagd.

Aanpak SG Dalton

Vooronderzoek met vragenlijst

De schoolleiding heeft in samenwerking met twee docenten de hoofdlijnen en de eisen aan leermiddelen opgesteld. Beide docenten hebben vanuit hun secties wiskunde en Frans al ervaring met het zelf ontwikkelen voor leerjaar 1 tot en met 3. Ook zijn interviews gehouden met deze voortrekkers.

Vervolgens is een vragenlijst onder docenten uitgezet om het draagvlak voor de geformuleerde eisen te toetsen en om te kijken in welke mate de huidige leermiddelen voldoen.

Onderwijscommissie/vakgroepen/schoolleiding

De resultaten uit het vooronderzoek zijn gepresenteerd in de onderwijscommissie en in een plenaire vakgroepbijeenkomst.

Beleids- en actieplan

Het definitieve plan wordt begin 2010 vastgesteld, nadat vakgroepen en secties input hebben geleverd.

Aanpak Schoonhovens College

Werkgroep

Het leermiddelenbeleid is geformuleerd door de locatiedirectie, in nauw overleg met het hoofd financiën, twee ICT-medewerkers en de commissie kwaliteitszorg. Het hoofd financiën maakte een financiële analyse van de boekenlijst. De ICT-medewerkers zetten de wensen van docenten af tegen de haalbaarheid en wenselijkheid van ICT-ontwikkelingen in de school, terwijl de commissie kwaliteitszorg het beleidskader monitort.

Secties en docenten

De secties is gevraagd drie methoden te onderzoeken en een voorkeur uit te spreken, gebaseerd op inhoudelijke, kwalitatieve argumenten, afgezet tegen de kosten en de uitgangspunten van het schoolplan. Secties vergelijken de huidige methode, een tweede (traditionele) methode en een derde (innovatieve) methode aan de hand van een checklist voor leermiddelen. Ook actualiseren secties hun vakwerkplan in relatie tot ICT-gebruik en leermiddelenbeleid.

Evaluatie en onderhoud

Het leermiddelenbeleid is voor vier jaar uitgezet en zal na die periode, indien nodig, worden aangepast. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats door de secties, waarna bezien wordt of aanpassing van het beleid noodzakelijk is. Docenten worden op een leermiddelendag begin 2010 verder betrokken bij het leermiddelenbeleidsplan.